

१०० कोटी वृक्षलागवडीचे उद्दिष्ट
साध्य करणे

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एफडीएम-२०१२/प्र.क्र.२४४(भाग-२)/फ-२
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
तारीख: २७ सप्टेंबर, २०१३

वाचा :-

- १) शासन परिपत्रक क्रमांक: महसूल व वन विभाग, एफडीएम-२०११/प्र.क्र.१०४/फ-२, दि.२५.१०.२०११
- २) शासन परिपत्रक क्रमांक: महसूल व वन विभाग, एफडीएम-२०११/प्र.क्र.१०४/फ-२, दि.०९.१२.२०११
- ३) शासन परिपत्रक क्रमांक: महसूल व वन विभाग, एफडीएम-२०११/प्र.क्र.१०४/फ-२, दि.१०.०५.२०१२.
- ४) शासन परिपत्रक क्रमांक: महसूल व वन विभाग, एफडीएम-२०११/प्र.क्र.१०४(भाग-४)/फ-२, दि.१९.०६.२०१२
- ५) शासन परिपत्रक क्रमांक: महसूल व वन विभाग, एफडीएम-२०१२/प्र.क्र.२४४/फ-२, दि.०४.०४.२०१३

शासन परिपत्रक :-

पर्यावरणाचा समतोल राखण्यासाठी भौगोलिक क्षेत्राच्या ३३ % जमिन वृक्षाच्छादीत असणे आवश्यक असल्यामुळे सदरहू उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर वृक्ष लागवड करण्याचे शासनाने नियोजित केलेले आहे. त्याअनुषंगाने हे उद्दिष्ट शासनाच्या विभिन्न विभागांमार्फत आणि खाजगी उद्योजक, शैक्षणिक संस्था, सहकारी संस्था व स्वयंसेवी संस्था यांच्या सहाय्याने संयुक्तपणे राबविण्याचे संदर्भ क्र.१ वरील दि.२५.१०.२०११ च्या शासन परिपत्रकान्वये ठरविलेले आहे. त्यानुसार दि.२५.१०.२०११ च्या शासन परिपत्रकान्वये सन २०१२ चे पावसाळ्यात १०० कोटी वृक्ष लागवडीचे उद्दिष्ट निर्धारित करण्यात आले होते. सदर उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी मा.मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली वेळोवेळी बैठकीद्वारा व Video Conference द्वारा आढावा घेण्यात आला.

त्याअनुषंगाने केलेल्या सुचनांनुसार सन २०१२ च्या पावसाळ्याकरिता १०० कोटी वृक्ष लागवड करण्याच्या उद्दिष्टांमध्ये बदल करण्यात येऊन संदर्भ क्र.२ वरील दि.०९.१२.२०११ च्या शासन परिपत्रकान्वये सदरचे उद्दिष्ट ५० कोटी इतके निर्धारित केले होते. मात्र ५० कोटीचे उद्दिष्टही साध्य होणे शक्य नसल्याने सदरचे उद्दिष्ट कमी करण्यात येऊन संदर्भ क्र.४ वरील दि.१९.०६.२०१२ च्या शासन परिपत्रकान्वये ३० कोटी इतके अंतिमरित्या निश्चित करण्यात आले होते. वरील सुचनांच्या अनुषंगाने १०० कोटी वृक्ष लागवडीचा कार्यक्रम सुव्यवस्थीतपणे पार पाडण्याच्या दृष्टीने खालील निर्देश या शासन परिपत्रकान्वये देण्यात येत आहेत.

१) सन २०१३ च्या पावसाळ्यात उर्वरीत वृक्ष लागवडीचे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी मा.मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली Video Conference द्वारा सर्व विभाग प्रमुख, विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी यांचेसमवेत आढावा घेण्यात आला असता सर्व विभागीय आयुक्त तसेच जिल्हाधिकारी यांनी सूचविल्याप्रमाणे एकूण १९.८६ कोटी वृक्ष लागवडीचे उद्दिष्ट अंतिम करण्यात येत असून त्याचा विभाग निहाय व जिल्हा निहाय तपशिल सोबतच्या परिशिष्ट - १ मध्ये जोडण्यात आला आहे. याअनुषंगाने सन २०१३ च्या पावसाळ्यातील वृक्ष लागवडीबाबत सर्व जिल्ह्यांसाठी निर्धारित केलेले उद्दिष्ट परिशिष्ट १ प्रमाणे विचारात घेऊन सर्व विभागीय आयुक्त व सर्व जिल्हाधिकारी यांनी त्यांच्या अधिनस्त जिल्ह्यांतील निर्धारित केलेले उद्दिष्ट सन २०१३ च्या पावसाळ्यात पूर्ण केले जाईल याची दक्षता घ्यावी. सर्व विभागीय आयुक्तांनी निश्चित केल्याप्रमाणे रोपे लागवडीचे विभाग निहाय उद्दिष्ट खालीलप्रमाणे आहे..

अ.क्र.	विभागाचे नांव	सन २०१३ करिता रोपे लागवडीचे उद्दिष्ट
१	ग्राम विकास विभाग	७५४२१५९०
२	वन विभाग	७१४१६३८४
३	कृषी विभाग	२९२९१५८२
४	सामाजिक वनीकरण विभाग	८५५४५०२
५	वन विकास महामंडळ	६८२६७१५
६	इतर	७१४२२२७
एकूण		१९८६५३०००

२. सर्व विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी यांनी आपल्या विभागातील व जिल्ह्यातील सन २०१३-१४ करिता वृक्ष लागवड करण्यासंदर्भातील आवश्यक ती माहिती शासनाच्या <https://mahapms.mahaonline.gov.in> या वेबसाईट वर भरावी. १०० कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रमाबाबत कामाच्या प्रगतीचा आढावा मा.मुख्य सचिव हे सदर आज्ञावलीवरून प्राप्त होणा-या अहवालाच्या आधावरच घेणार असल्याने सदर आज्ञावलीवर वेळोवेळी अद्यावत माहिती भरण्याची दक्षता घ्यावी.

३. संदर्भ क्र.५ वरील दि.०४.०४.२०१३ च्या शासन परिपत्रकानुसार १०० कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रमांतर्गत लागवड केलेल्या रोपांची त्रयस्त यंत्रणेमार्फत तपासणी करणेबाबत सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत. तपासणी नुसार लागवड केलेल्या रोपांपैकी जिवंत रोपांच्या संख्येबाबत विभागीय आयुक्तांनी अहवाल शासनास सादर करावा. तसेच याबाबतची माहिती शासनाच्या <https://mahapms.mahaonline.gov.in> या आज्ञावलीवर Evaluation module मध्ये सर्व क्षेत्रीय कार्यालयांनी भरावी व सर्व विभागीय आयुक्तांनी आपल्या विभागातील क्षेत्रीय कार्यालयांनी सदरहू माहिती Online भरलेली आहे किंवा कसे याबाबत खात्री करावी.

४. १०० कोटी वृक्ष लागवडीच्या संदर्भात <https://mahapms.mahaonline.gov.in> या आज्ञावलीवर Plantation Evaluation या module मध्ये माहिती भरणे व त्याची दुरुस्ती करणे याबाबत सर्व जिल्हाधिकारी व संबंधित यंत्रणांना अधिकारी देण्यात आलेले आहेत. त्यानुसार जिल्हाधिकारी फक्त

Third Party Evaluation ची माहिती भरतील व edit करू शकतील व User हे त्यांची माहिती भरतील व edit करू शकतील अशी सोय सदर आज्ञावलीमध्ये करण्यात आलेली असल्याने Third Party Evaluation ची परिपूर्ण माहिती त्वरीत भरणेबाबत सर्व संबंधितांनी भरण्याची दक्षता घ्यावी.

५. सन २०१२ च्या पावसाळ्यात लागवडीसाठी तयार करण्यात आलेल्या एकूण रोपांची संख्या mahapms आज्ञावलीच्या Nursery या Module मध्ये सर्व संबंधितांनी भरण्याची दक्षता घ्यावी.

६. १०० कोटी वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमासंदर्भात मा.मुख्य सचिव यांनी Video Conference बैठकीमध्ये वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे तसेच कृषी/वने/रोहयो/जलसंधारण/ग्राम विकास या विभागाच्या अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिवांनी दिलेल्या सूचनांचे पालन होईल याची दक्षता घ्यावी.

७. शासनाच्या <https://mahapms.mahaonline.gov.in> या आज्ञावलीवर माहिती भरण्यासंदर्भात येणा-या अडचणींबाबत मुख्य वनसंरक्षक व उप महासंचालक, सामाजिक वनीकरण, ठाणे यांच्याशी संपर्क साधून अडचणींचे निराकरण करून घ्यावे.

८. १०० कोटी वृक्ष लागवडीसंबंधी माहिती संकलित करणे व राज्य स्तरावरील एकत्रितपणे अहवाल सादर करण्याच्या दृष्टीने मुख्य वनसंरक्षक व उप महासंचालक, सामाजिक वनीकरण, ठाणे यांचे अध्यक्षतेखाली एक समन्वय समिती दि.१०.०५.२०१२ च्या शासन परिपत्रकानुसार स्थापन करण्यात आली आहे. त्यानुसार विभागीय आयुक्तांनी खड्डे खोदणे व रोपे लागवडी संबंधीचा अहवाल दर १५ दिवसांनी सदर समितीकडे पाठवावा.

९. सर्व साधारण वृक्ष लागवडीकरिता दि.१५ मे पर्यंत खड्डे खणण्याच्या सुचना असल्या तरी सह सचिव (वने) यांच्या स्तरावरील मंत्रालयीन समन्वय समितीच्या बैठकीमध्ये फलोत्पादन अधिकारी, पुणे यांनी केलेल्या विनंतीनुसार फलोत्पादन विभागाकरिता माहे ऑक्टोबर, २०१३ अखेर पर्यंत खड्डे खणण्याकरिता मुदतवाढ देण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३०९३०१७१३४५३६१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ.यु.एम.फारुकी)

सह सचिव, (वने)

प्रत,

०१) मा.राज्यपाल महोदयांचे सचिव.

- ०२) मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव.
- ०३) मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव.
- ०४) सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालयीन विभाग.
- ०५) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- ०६) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्य जीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- ०७) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (उत्पादन व व्यवस्थापन), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- ०८) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ, नागपूर.
- ०९) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा महासंचालक, सामाजिक वनीकरण, पुणे.
- १०) सर्व विभागीय आयुक्त.
- ११) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १२) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.
- १३) सर्व महानगर पालिकांचे आयुक्त.
- १४) सर्व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक / मुख्य वनसंरक्षक / वनसंरक्षक.
- १५) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.
- १६) आयुक्त (कृषी), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १७) संचालक, नगर पालिका संचालनालय, मुंबई.
- १८) संचालक (फलोत्पादन), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १९) संचालक (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २०) संचालक (उच्च व तंत्र शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २१) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १ / २, मुंबई / नागपूर.
- २२) महालेखापाल (लेखा परिक्षण) महाराष्ट्र १ / २, मुंबई / नागपूर.
- २३) संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई.
- २४) सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव / स्वीय सहायक.
- २५) वन विभागातील सर्व सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव / विशेष कार्य अधिकारी.

परिशिष्ट-१

महाराष्ट्र राज्याचे सन २०१३ चे पावसाळ्याकरिता १०० कोटी वृक्ष लागवड योजनेचे विभागीय आयुक्त निहाय व जिल्हानिहाय उद्दिष्ट

अ.क्र.	विभागाचे नांव	जिल्ह्याचे नाव	रोपे लागवडीचे उद्दिष्ट
१	कोकण	ठाणे	१०००००००
२		रायगड	८५०००००
३		रत्नागिरी	७००००००
४		सिंधुदूर्ग	४५०००००
एकूण कोकण विभाग			३०००००००
५	नाशिक	नाशिक	८००००००
६		धुळे	४००००००
७		नंदूरबार	८००००००
८		जळगांव	८००००००
९		अहमदनगर	७००००००
एकूण नाशिक विभाग			३५००००००
१०	पुणे	पुणे	८७६८०००
११		सातारा	७५१५०००
१२		सांगली	४१७५०००
१३		सोलापूर	४१७४०००
१४		कोल्हापूर	८७६९०००
एकूण पुणे विभाग			३३४०१०००
१५	औरंगाबाद	औरंगाबाद	३५०००००
१६		जालना	३८०००००
१७		परभणी	३१५००००
१८		हिंगोली	३१५००००
१९		बीड	४५०००००
२०		नांदेड	५१०००००
२१		उस्मानाबाद	२९०००००
२२		लातूर	३९५००००
एकूण औरंगाबाद विभाग			३००५००००
२३	अमरावती	अमरावती	६४४२५९९
२४		अकोला	४१४३०३७
२५		यवतमाळ	९०२०९०४
२६		बुलडाणा	६६२६३०७
२७		वाशिम	३७६७१५३
एकूण अमरावती विभाग			३०००००००

अ.क्र.	विभागाचे नांव	जिल्ह्याचे नाव	रोपे लागवडीचे उद्दिष्ट
२८	नागपूर	नागपूर	६१२४०००
२९		वर्धा	४२९५०००
३०		भंडारा	५६३३०००
३१		गोंदिया	६८६००००
३२		चंद्रपूर	८४३९०००
३३		गडचिरोली	८८५१०००
एकूण नागपूर विभाग			४०२०२०००
राज्यात एकूण			१९८६५३०००